

УДК: 378.013+372+412+061.7+371.394

О.О. Карпова (Україна, м. Одеса),

викладач кафедри іноземних мов Одеського державного економічного університету

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕВІРКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ключові слова: мультимедійна презентація, самостійна робота, творчий підхід, мультимедійні засоби, самоосвіта, проектний підхід.

Ключевые слова: мультимедийная презентация, самостоятельная работа, творческий подход, мультимедийные средства, самообразование, проектный подход.

Key words: multimedia presentation, individual work, creative approach, multimedia tools, self-education, project approach.

Насьогодні, створення мультимедійних презентацій відіграє важливу роль в будь-якому професійному середовищі, особливо в економічному та діловому. Презентація є частиною ведення бізнесу, інструментом створення іміджу фірми, рекламної кампанії організації, рекламою нового товару чи послуги, інформування людей про який-небудь проект, тощо. Вона може бути наочним засобом для інформування про проведений моніторинг фінансового стану компанії, формою звітності, аудиторського чи SWOT - аналізу, тощо.

У зв'язку з цим має змінитися і підхід при навчанні іноземної мови майбутніх економістів та оновлення методів перевірки індивідуальної роботи студентів, яка є важливим показником самопідготовки студентів, їхніх здібностей, проявом набутих вмінь та навичок, а також рівнем їхньої фахової підготовки в цілому.

Таким чином, індивідуальна робота студентів економічного ВНЗ є важливою складовою ефективної фахової підготовки. Роль індивідуальної роботи значно зростає із запровадженням кредитно-модульної системи навчання і є однією з форм організації навчальної діяльності студентів-економістів. Вона передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність [2].

В основі індивідуальної роботи студентів лежать дослідницький та проектний підходи, що формують у студентів навички роботи з матеріалом, розвивають аналітичне та критичне мислення, формують вміння працювати в колективі, брати на себе відповідальність за роботу, тощо. Індивідуальні завдання зазвичай виконуються у вигляді реферату, розв'язування практичних задач або кейсів різного рівня з теми курсу, розробки проектів, анотації фахової літератури, аналізу історичного матеріалу, тощо. З втіленням сучасних інформаційних технологій в навчальний процес стало можливим їх застосування при виконанні та перевірці індивідуальних завдань. Проте в науково-методичній літературі відсутні єдині підходи до їх змісту, форм і видів, організації та критеріїв їх оцінювання. Крім того, зміст і мета дисципліни з іноземної мови окреслює і специфіку відповідної форми організації індивідуальної роботи студентів, що здобувають вищу освіту за різними спеціальностями.

Таким чином, **актуальність** статті зумовлена зростаючою роллю самостійної роботи студентів економічного ВНЗ та втіленням сучасних інформаційних технологій в освітній процес.

Мета статті полягає у визначенні ролі презентації при перевірці самостійної роботи студентів-економістів під час вивчення іноземної мови; вимог до оформлення студентської презентації, її видів та критеріїв оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує інтерес вчених до вивчення проблем застосування сучасних інформаційних технологій в

процесі навчання, а зокрема при вивченні іноземної мови. Так, проблеми комп'ютерного навчання іноземної мови вивчалися вченими Е. Г. Азимовою, М. Ю. Бухаркіною, Д. Д. Климентьевим, Н. Л. Лукошкіною, та ін.

Створення та використання комп'ютерних навчальних програм висвітлені в працях Л. Х. Зайнутдинової, В. И. Карлащука, В. А. Касторнової, М. В. Клемешової, М. Г. Меламуд, Т. Г. Пискунової, та ін.

Проблема використання мультимедійної презентації під час заняття є новою і мало вивченою. Різним аспектам використання комп'ютерної презентації в процесі навчання та викладання приділяли увагу вчені А.С. Лазарева, Н.І.Клевцова, Л.Н.Бобровська, М.В.Наваркін, та ін.

Так, Н.В.Кульбеда вивчала роль комп'ютерної презентації для розвитку інформаційних компетенцій учнів в проектній діяльності; визначила класифікацію базових інформаційних компетенцій та педагогічні умови їх розвитку в проектній діяльності.

А.С. Лазарева займалась проблемою використання мультимедійної презентації для забезпечення якості навчання говорінню на іноземній мові, виділила її етапи та умови, визначила принципи та модель використання мультимедійних презентацій, тощо. [3]

Н.І.Клевцовою були розроблені методико-дидактичні принципи створення та використання мультимедійних учбових презентацій при навчанні іноземної мови, розроблені організаційні форми пояснення нового учбового матеріалу та розроблені рекомендації щодо користування програм PowerPoint, Dreamweaver 4.0, Flash 5 як засобів створення презентацій.

Термін **«презентація»** (з англ. *presentation*) означає практику представлення та пояснення аудиторії змісту теми. В українській мові це поняття має такі значення:

- дія, акція (загальнозживане значення): показ нового товару, представлення нової інформації у вигляді рекламної популяризуючої акції;

- документ, створений за допомогою комп'ютерної програми Microsoft PowerPoint. Синонімами терміну «презентація» в цьому розумінні є поняття «комп'ютерна презентація» або «мультимедійна презентація».

Вченими фізіологами доведено, що близько 90% інформації людина отримує за допомогою зорового аналізатора. Таким чином, можна сказати, що чим наочніше представлений матеріал, що вивчається, тим краще він запам'ятовується студентами. Тому створення мультимедійної презентації є однією з сучасних активних форм в процесі навчання.

В літературі не існує загально визнаної класифікації презентацій за типом змісту та оформленням. Наприклад, Ястребов Л.Й. [5] пропонує такі групи презентацій:

- *Офіційна презентація* – звіти, доповіді, яким необхідний строгий дизайн, витриманість, єдиний шаблон оформлення для всіх слайдів, вимагається чітке структурування та розміщення на слайдах всіх тез доповіді.
- *Офіційно-емоційна презентація* - передає слухачам деяку офіційну інформацію та спонукає їх, переконати в чомусь.
- *«Плакати»*. Презентація складається лише з ілюстративного матеріалу, комп'ютер виконує роль звичайного слайдпроектора. Вся робота по поясненню змісту покладається на доповідача.
- *«Подвійна дія»*. На слайдах презентації крім зображень використовується текстова інформація. Вона може або пояснювати зміст слайду або його «розширювати».
- *Інтерактивний семінар* створюється для проведення діалогу з аудиторією. Використовуються різноманітні анімації, рухомі малюнки, фотографії, тощо.
- *Електронний роздатковий матеріал*. Додатковий матеріал може міститися у гіперпосиланнях або у спеціальних *Замітках до слайду*. Якщо презентація призначена для самостійної роботи, її інтерфейс, навігація по слайдах, можливості розгалуження повинні бути добре продумані та обґрунтовані.

- «Інформаційний ролик». Ролик має демонструватися самостійно і незалежно від доповідача. Весь показ проходить в автоматичному режимі. Презентація має інформаційно-реklamний характер.

Окрім того, виділяють *слайдові* та *потоківі* презентації. В першому випадку, доповідач, як правило, керує зміною слайдів на екрані, послідовністю появи на них певних об'єктів. Він може попередньо налаштувати автоматичний показ об'єктів через певні інтервали часу. До цього виду систем опрацювання презентацій відносяться Microsoft Office PowerPoint, OpenOffice.org Impress, Powerbullet Presenter, ProShow Producer, PPT CREATE, Quick Slide Show, MySlideShow тощо.

Потокові презентації призначені для неперервного відтворення послідовності (поток) об'єктів із заздалегідь визначеним часом показу кожного з них. Фактично це відеофільм, наприклад, рекламного або навчального призначення. Програмами для опрацювання цього виду презентацій є Adobe Flash, Microsoft Movie Maker, AnFX Visual Design, Virtual Tour Builder тощо.

Щодо студентських презентацій, то їх можна умовно поділити на:

- індивідуальні презентації (розробляються одним студентом);
- групові презентації (створюються групою студентів).

Існують певні вимоги стосовно оформлення мультимедійних презентацій. По-перше, презентація повинна мати єдиний стиль оформлення, послідовність розкриття теми та доречність малюнків, що створює у глядача відчуття єдиного цілого. По-друге, це виразність презентації, яка полягає у вмілому підборі кольорів (не більше трьох), шрифту (рекомендовано Arial) та його розміру (бажано 28 розмір шрифту, і не більше трьох видів), розміщення тексту, тощо. Нарешті, симетричне розміщення об'єктів підкреслює статичність, надійність і гармонійність композиції, а асиметрія – мобільність композиції та динамічність. Слід зважати на те, що наявність полів у слайда надає відчуття простору, а їх відсутність – зменшує комфортність, створює почуття замкнутості.

Ненсі Д.Льюїс, відомий американський письменник, редактор та консультант з комп'ютерних тренінгів, вважає, що на одному слайді повинно бути не більше 7-9 рядків, кожен слайд повинен мати свій заголовок, дієслова бажано вживати в одному часі, підписи повинні розміщуватись під ілюстраціями, тощо [4].

Щодо тексту презентації, то він повинен бути максимально стислим та лаконічним, не слід вживати забагато термінів та маловідомих слів, слайди не повинні бути переповнені текстом; важливу інформацію бажано виділити курсивом чи іншим шрифтом.

Також, бажано додати звуковий супровід до тексту та графічних зображень, що значно підвищить ефективність сприйняття та запам'ятовування матеріалу. Нарешті, усю текстову інформацію необхідно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних та стилістичних помилок.

Використання мультимедійних презентацій в навчальному процесі повинно мати чітке дидактичне призначення, педагогічну спрямованість та відповідати навчальній програмі.

На нашу думку, студентські мультимедійні презентації доцільно використовувати не лише під час практичних занять з іноземної мови, а й для самостійної роботи студентів.

Як показує досвід, активне використання мультимедійних презентацій під час опрацювання індивідуальних завдань з іноземної мови студентами економічного ВНЗ сприяє активному наочному та практичному засвоєнню знань, формуванню навчально-пізнавальних умінь і навичок, професійно-пізнавальних інтересів студентів, що забезпечує всебічний розвиток творчого потенціалу особистості студента, а не лише отримання теоретичних знань. Іншими перевагами використання презентацій є можливість індивідуального перегляду на комп'ютері, а не лише на стінному екрані; доповнення чи зменшення змістової інформації, аудіовізуальною підтримкою доповіді, можливість зберігання в електронному вигляді, не займаючи багато місця, легко корегуються та завжди в наявності.

Самостійна робота з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» здійснюється нами у наступних формах: розв'язання кейсів; анотування економічних статей; створення мультимедійних презентацій (мультимедійних рефератів). Навчальною програмою передбачені теми та питання для опрацювання індивідуальних завдань. Метою індивідуальної роботи є поглиблене вивчення питань курсу, тому студентам рекомендовано звертатися за консультацією до викладача при виникненні питань чи труднощів під час самостійної роботи.

Однією з традиційних форм самостійної роботи студента є реферат, що сприяє теоретичному та практичному закріпленню знань студента після вивчення модулю чи теми дисципліни. Ми вважаємо, що найкращим представленням індивідуальної роботи з іноземної мови є виконання реферату у вигляді мультимедійної презентації, яка дає можливість майбутнім економістам навчитися самостійно працювати з електронними інформаційними джерелами, опрацьовувати новий матеріал, логічно та послідовно будувати свою доповідь, презентувати свій матеріал перед аудиторією, та, щонайголовніше, творчо підійти до виконання індивідуального завдання, а це і є головною задачею особистісно-орієнтованого підходу в процесі навчання.

Підготовка та використання мультимедійної презентації на заняттях з іноземної мови сприяє розвитку навичок говоріння, аудіювання та читання. Такий підхід до вивчення іноземної мови в економічному ВНЗ є необхідним в умовах скорочення аудиторних годин та збільшення навантаження на самостійну роботу студентів.

Ми виділяємо наступні етапи підготовки студента в роботі з комп'ютерною презентацією:

- 1) проектування (вибір теми, створення схеми та плану презентації, підбір літературних джерел та статистичного матеріалу);
- 2) консультація з викладачем;
- 3) створення мультимедійної презентації;

4) представлення доповіді перед студентами групи.

Літературу з обраної теми студент підбирає самостійно. Особливу увагу слід звернути на спеціальну літературу: українські та зарубіжні періодичні видання (*The Day, The Economist, The Financial Times*, тощо), наукові статті, передовий вітчизняний і зарубіжний досвід. Статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях Держкомстату України, Міністерства економіки та фінансів України, ДПА України або звітних даних про фінансово-господарську діяльність підприємств, тощо.

Отже, проаналізуємо основні складові студентської презентації на прикладі індивідуального завдання з теми « Globalization (Глобалізація)». Малюнки та відеоматеріал слід розмістити в окремій папці для прискорення роботи.

Таблиця 1.

Зміст презентації індивідуального завдання
з теми « Globalization (Глобалізація)»

№ слайду	Вміст слайду
1	The Process of Globalization (П.І.П., група)
2	Sections: 1) Defining Globalization 2) The Two Opposite Opinions 3) Effects of Globalization 4) What's Positive about Globalization? 5) A Destructive Globalization 6) The Future of Economics
3	Globalization is an ongoing process by which regional economies, societies, and cultures have become integrated through a globe-spanning network of communication and trade.
4	There are two opposite opinions on the process of globalization: Some observers believe it's brought prosperity to underdeveloped countries, others argue that it will serve the needs only of rich countries.
5	Effects of Globalization - industrial - ecological - political - financial - cultural

6	<p style="text-align: center;">What's Positive about Globalization?</p> <ul style="list-style-type: none"> - social policy - creation of international organizations - informational effect - technical development - health policy - legal/ethical policy
7	<p style="text-align: center;">A Destructive Globalization</p> <ul style="list-style-type: none"> - spread of infectious diseases - income disparity - deforestation - "brain drain" - sweatshops - economic liberalization
8	<p style="text-align: center;">The Future of Economics: Outsourcing? Integration? Competition? Cooperation?</p>
9	<p style="text-align: center;">References (Джерела)</p>

Окрім загальноприйнятих правил оформлення презентацій, до студентських презентацій, на нашу думку, необхідно також висунути наступні вимоги:

- матеріал презентації повинен бути взятий з різних джерел, і містити актуальну та маловідому інформацію;
- наявність теми та автора на першому слайді презентації та використаних джерел на останньому;
- матеріал повинен відповідати обраній темі;
- робота повинна відображати власне дослідження теми, та висновки самого студента, а не носити загальний характер;
- статистичні або числові дані доцільніше подати у вигляді діаграми, а не таблиці;
- студент повинен пам'ятати про обмеження часу свого виступу, контакт з аудиторією, вербальні та невербальні мовні засоби комунікації.

Обсяг студентської презентації має бути в межах 8–12 слайдів, включаючи титульний слайд. Якщо, під час підбору матеріалу для презентації немає єдиного погляду на проблему, яка досліджується, то студентові необхідно навести думку декількох авторів чи розглянути різні підходи, дати їм критичну оцінку та викласти власні погляди з даного питання. Це сприятиме розвитку критичного мислення у майбутнього економіста.

Нарешті, необхідно правильно оцінити мультимедійну презентацію студента. Критеріями оцінювання презентації, на нашу думку, є:

- постановка проблеми та розкриття теми;
- оформлення презентації;
- цілеспрямованість та цільність презентації;
- виступ (мова й мовлення студента, жвавість виступу, виклик інтересу та питань у слухачів, тощо).

Студенти повинні пам'ятати про важливість їх мовлення, руху, міміки та жестів під час виступу [4]. Під час доповіді студент повинен контролювати, по-перше, власний виступ, по-друге, слідити за відповідністю своєї доповіді слайдам презентації, і, нарешті, за реакцією аудиторії.

Визначені критерії дають можливість об'єктивно оцінити рівень сформованості вмінь та навичок створення та представлення презентації іноземною мовою студентами економічних спеціальностей.

Таким чином, модернізація процесу навчання іноземної мови майбутніх економістів потребує втілення сучасних форм перевірки самостійної роботи студентів. З метою підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів-економістів, виклику інтересу до виконання самостійної роботи, розвитку критичного та аналітичного мислення є доцільним виконання індивідуальних завдань у вигляді мультимедійної презентації, що сприятиме засвоєнню нового матеріалу, систематизації знань та активізації навчального процесу загалом.

Подальшого дослідження потребує проблема використання мультимедійної презентації на практичних заняттях з іноземної мови, науково-студентських конференціях, та застосування інших сучасних технологій для перевірки індивідуальних завдань студентів економічного ВНЗ.

Література

1. Елизаветина Т. М. Компьютерные презентации от риторики до слайд-шоу / Елизаветина Т. М. — М. : КУДИЦ-ОБРАЗ, 2003. — С. 234.

2. Кремень В. Г. Інформаційно-телекомунікаційні технології в освіті й формування інформаційного суспільства / Кремень В.Г. // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць. – Львів : ЛДУ БЖД, 2006. — С. 3 — 6.
3. Лазарева Г. С. Использование мультимедийной презентации для обеспечения качества обучения говорению на иностранном языке : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02 / Лазарева Анна Сергеевна. — Томск, 2007. — 173 с.
4. Nancy D. Lewis Easy Microsoft Office 2003 / Nancy D. Lewis. — Que Publishing, 2003. — 322 p.
5. Создание презентации и техника эффективного выступления : (материалы науч.- практ. конф. «Информационная культура личности : вызовы информационного общества») [Электронный ресурс] / Ястребов Л.И. // Журнал "Вопросы Интернет-образования" – 2006. — № 41. — Режим доступа до журн. : <http://subscribe.ru/archive/media.news.online.vio/200610/24144425.html>

Анотація

У статті розглядаються питання, пов'язані з використанням мультимедійних презентацій при перевірці індивідуальних завдань з іноземної мови у майбутніх економістів, подані етапи підготовки презентації, визначені вимоги щодо її оформлення та критерії її оцінювання.

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы, связанные с использованием мультимедийных презентаций для проверки индивидуальных заданий по иностранному языку у будущих экономистов, предложены этапы подготовки презентации, определены требования к её оформлению и критерии оценивания.

Annotation

The article deals with the issues of the use of multimedia presentations for checking individual tasks of economics students at foreign language classes; it

points out the preparation stages of a presentation, rules and instructions to create a presentation and the criteria of its assessment.